

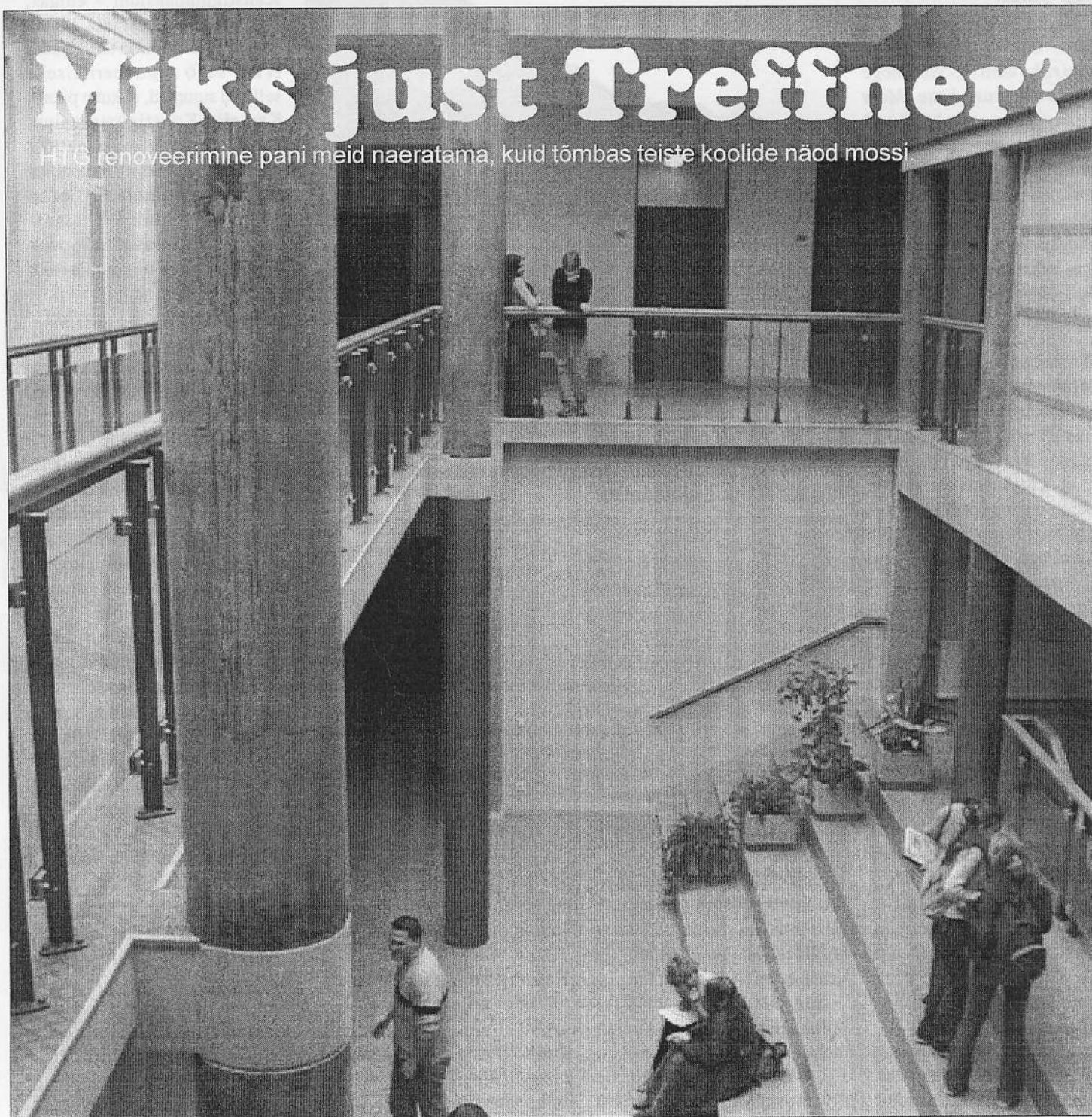
miilang

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUMI AJALEHT | AASTAST 1925

VEEBRUIAR 2003

Miks just Treffner?

HTG renoveerimine pani meid naeratama, kuid tõmbas teiste koolide näod mossi.

KARUPÜKSID - KAS PELK LAPSEPÕLVEMÄLESTUS? / KAS ARMATAJAPAARID TULEKS KOOLIST ELIMINEERIDA?

MEES NAGU ORKESTER - MÄRT KASK

SANDER VAHERI SEIKLUSED AUSTRALIAS / SAIMA KAARNA JA TOOMAS JÜRGENSTEINI PABERNUKUD

Treffoonia peidetud saladused

Triin Visnapuu puhus juttu kooli sisekujunduse autori Taisi Kadarikuga, kelle töö esitati ka Tartu aasta kultuurisündmuse laureaadiks.

Milline oli Teie reaktsioon, kui saite teada, et sisekujundus kandideerib Tartu aasta kultuuriteoks?

Jah, see tundus veidi veider. Kultuuritegu on natukene vale kontekst. *Naerab*. Ma ei arvanudki, et ta seda saab. Teatud mõttes ma pean mõtlema positiivselt, sest see kandidaadiks esitamine on ikkagi ju positiivne reaktsioon. Peaksin sellest rõõmu tundma.

Meie kool on ka ajalooline ehitis. Mida pidasite sisekujundust tehes eelkõige silmas, kas seda, et tegemist on kooli või ajaloomälestisega?

Ta on eelkõige kool ja ta on kvartal ja noh, arhitektuurimälestis. Siin ei saagi eelistust teha, sellepärast et need on vasturääkivad asjad. Arhitektuurimälestis algab 17. sajandist, eluruumid ja nõuded kui sellised on teised kui praegusel kaasaegsel koolimajal. Aga siin oli valik lasta see kvartal ära laguneda, nagu ilmselt oleks juhtunud, kui osa inimesi ei oleks hakanud selle eest seisma, et koolimaja ikkagi siia jääks.

Kui Teil on võimalik valida, kas teha täiesti uus või teha vanast uus, siis mida valiksite?

Valida ei tahakski. Mõlemad variandid on töö. Antud juhul on kõikvõimalik vana alles jätud. Muinsuskaitse on tohutult etteheiteid ja õigustatult, et tehnoloogiliselt on osa asju valesti tehtud, on jah, ei vaidle vastu. See koolimaja oleks 7 korda rohkem maksma läinud, kui kõiki nõudeid järgitud oleks.

Kui palju säilitati ja mida ei saanud säilitada?

Kõik, mis ei olnud läbi kõdunenud, on alles, aga n-ö otseselt pintslikesega

muuseumitööd ei tehtud. Lõpmatuseni võib targutada, et mis siin nüüd valesti on tehtud või ei ole, aga ütleme, et kõik see ajalugu on siin kihtide vahel alles, kadunud ei ole midagi. Kõik on dokumenteeritud.

Kas mõni koht on ka lemmikuks kujunenud?

On küll, jah. Pööning ja siis on veel üks. See on see teise korruse tasand, võimla taga. Seal läbi klaaslae paistab Jaani kiriku torn. See on niivõrd võimas, eriti kui on hommikune päike ja taevas on sinine. Vaata ja las teised ka vaatavad!

Milline koht oli valulapseks?

Pööning. Lõpuks olime kõigi asjameestega sõjajalal. Nende pööningute kasutuselevõtu vastu on uuemad muinsuskaitse seisukohad. Aga tollal (u 5 aastat tagasi-toim) oli see võimalik välja võidelda. Sealne siseviimistlus, see ei too välja kogu selle ruumi võluseid. Puudu on näiteks pöranda sisse paigutatud valgustused ja õige mööbel. Aga talastikud on alles (osalt söestunud!).

Kas midagi läks viltu ka?

Betonpostid on kohapeal valatud. Kui alt vaadata, siis on nad kõverad. Eriti üks, nagu makaron, aga hall triip, mis tundub nagu klamber, peitis kõveruse ilusti ära. Kõike ei mäletagi, sellest on juba niipalju aega möödas.

Teil on õnnestunud vägagi edukalt ühendada uus ja vana. Näiteks ventilatsioonitorustik laes, klaaslaed...

Siin peaks põhimõte olema, et kõik vana on sellisel kujul, nagu ta on, ja kõik see uus, mis peab tulema, see seisaks selgelt eraldi vanast. Kõik on aus värk, midagi

TRIIN VISNAPUU

Taisi Kadarik toetumas sambale, mis väidetavalt on kõver.

pole püütud varjata.

Klaasi alla on pandud katusealune siseõu. Aatrium on ehitatud nii, et võimalikult palju oleks vaateid kunagistele välisfassaadidele. Aulapoolne sild ongi sellepärast eemale

ehitatud, et seda kunagist välisfassaadi näha oleks.

Kui palju mõtlesite õpilaste heaolule?

Eelkõige pidasimegi silmas seda, et õpilastel oleks hea olla, õpetajatel on vähem ruumi. Lootsin, et see aatrium läheb käiku ja ma olen rõõmuga vaadanud, et te istutegi treppide peal, see oligi nii mõeldud.

Kelder on veel osaliselt välja ehitamata. Milline see peaks tulema?

Keldris on megapaksult ajalugu, Munga tänava poolne osa on metsikult huvitav. See kõik oleks võimalik sealt välja kaevata ja see klaasist silla alla panna, valgustatuna. Aga seda ei peaks tegema kool, vaid linn. See on unikaalne võimalus, aga väga kallis.

Kunas keldrit ehitama hakatakse?

Seda ei ole võimalik teha enne, kui Tartu linn on oma kanalisatsiooni vanalinnas ümber ehitanud. Suvel paduvihmadega tuleb kogu Toomemäe vesi kanalisatsioonitorust välja, keldrisse. Hetkel on seal pumbad, kuid kui need liiva täis lähevad, siis kelder ujub üle, seda on juba ka juhtunud.

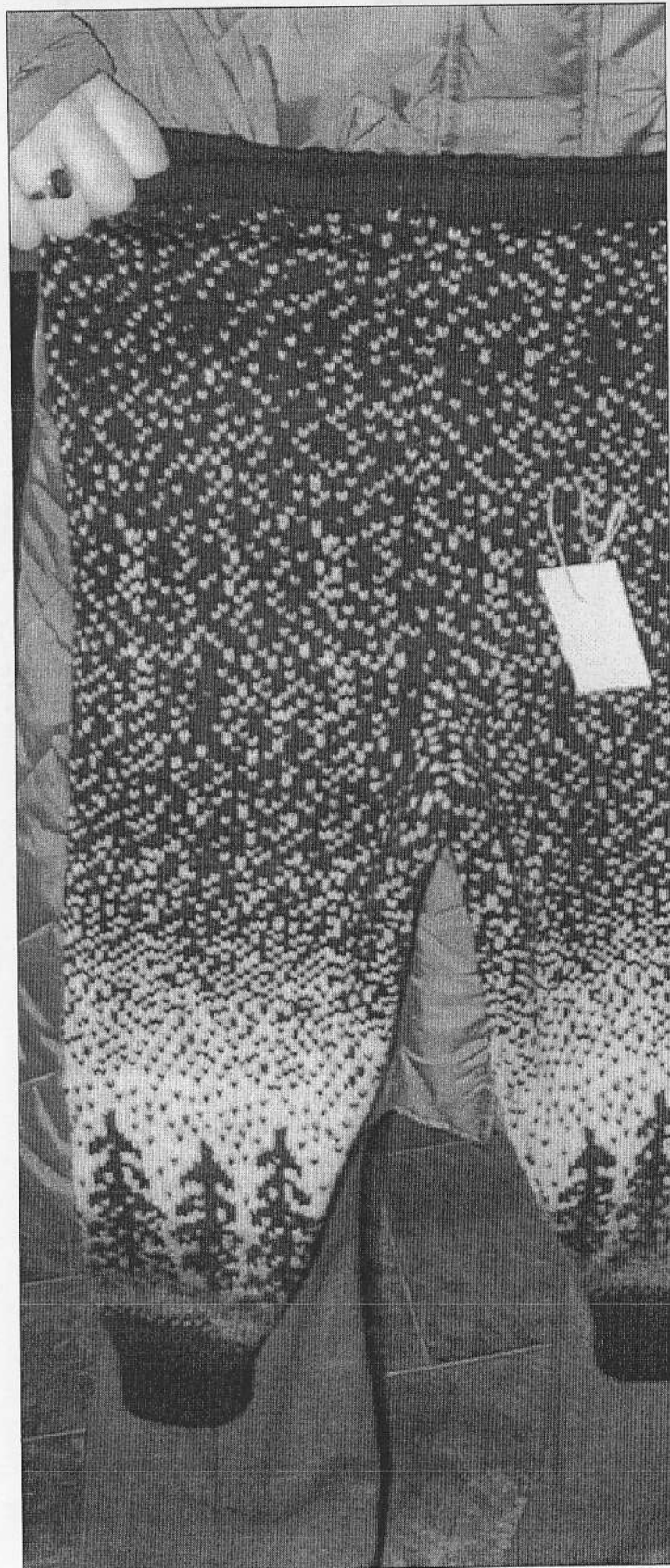
Palju on räägitud sellest, et Treffneri kool on palju raha saanud ja kas see kõik oli vajalik. Mis Teie arvate?

Kool peab nii seest kui väljast ilus olema, sest midagi peab stimuleerima siin käima ja paremini õppima. Mu enda poistegi jaoks on see stiimul, nad on ennast käsile võtnud, et tulla siia eksamitele.

Ma arvan ka, et Eesti riik jõuab kunagi kõiki koole korrastada. Aega on.

Tänapäeval karud

Vanasti kuulusid karupüksid iga enesest lugupidava lapse garderoobi hulka. Miilang uuris, kas neid

Tee, mis tahad - ei mahu jalga!

FOTOD ULLA KATTAI

Piibe Kolka Triin Paavel

“Lumi tuli maha ja valgeks läks maa...” Hanepoegade saatust teame me juba lasteaia päevilt, aga seda, et ühel hetkel ka koolilaps oma ninaotsa kodust välja pista ei saa, sest ilmataat on termomeetri juti -30 kraadini tõmmanud, poleks keegi eriti uskuda tahtnud. Kuni tänavuse talveni.

Mauno, tuntud treffneristi jaoks oli ikka paras ehmatus küll, kui ta ühel hommikul puukuuri juures naabritädile tere tahtis öelda ja järsku avastas, et lõug krampi külmunud ja käed puude rabamiseks enam ei liigu. Tädi oli mõistev, noogutas noormehe tervitamispuudlusi märgates ja aitas puid tuppa viia, sest tema oli ettenägelikult kraadiklaasi piilunud ja vaatepildist rabatuna kasuka üll tõmmanud. Hommik sai üle elatud, aga edasise kohal laiutas üks suur küsimärk - kooli vaja minna, külmapühasid temasugustele ei kingita, aga kuhu sa lähed, kui poole tee peal kannikad ära jäätuvad ja jalgadest enam kandjaid pole?

Noorsandi kiskus ikka rohkem sooja teki alla, kus auravat teed luristada ja vaarikamoosi süüa. Paraku tuli süda kõvaks teha ja varbad soojaks mõelda. Tegutsema pidi hakkama.

Igas raskes olukorras toetus Mauno oma suurimale eeskujule - vanaema Õiele. Meenusid memme lausunud kuldsed sõnad: “Kui ei ole surmatõbi, siis saab

ikka karupükstest abi.” Kapiuks oli juba lahti kisatud, kui pähe jõudis kibe tõdemus – Maunol endal polnud ühtegi torkivat püksipaari...

Kui Mauno meile pisar silmil oma muret kurtis, hakkas temast lausa hale ja otsustasime teda aidata. Peas küpses otsus kohe poodi tormata ja talle karupüksid muretseda. Mõeldud-tehtud! See aga ei osutunud üldsegi nii lihtsaks, küll aga palju huvitavamaks ja lõbusamaks ettevõtmiseks, kui algul arvatud.

Monton

Kooli uksest mõned sammud ja meid tervitas Montoni silt. M nagu Mauno! Siit saab, mis vaja. Pöördusime kohe müüjatädi poole, kes karupüksijutu peale meid kui natuke põrunuid vaatas. Peale väikest hingetõmmet soovitas lahkelt Seppälasse või mõnda spordipoodi minna. Ju oli siis natuke rumal loota, et Montonis mõni pakase pelgaja töötab. 0 punkti.

Seppäla

Müüja reaktsioon eelmisega äravahetamiseni sarnane. Samuti 0 punkti.

Pesupood Küüni tänava

Sisenesime eriti suurte lootustega, sest vanatädid ostavad oma sukkpükse just sealt. Müüjad püüdsid iga hinna eest abiks olla ja nägid kõigepealt kurja vaeva, et aru saada, mida

“**Karupükste aseainena soovitati hüper-super-mega-mikro-termo kiust retuuse, mille rootslased meile peale Ericssoni, Volvo ja Marabou on läkitanud.**”

enam pükse ei tee

imeasju ka praegu kuskilt saada on võimalik.

tahame. Lõpuks saime kätte midagi, mis Marati toodang, piisavalt villane, piisavalt torkiv, piisavalt pükse moodi, aga väga ebapiisava sääre pikkusega. Hind 59.- Maunole need ei kõlvanud, sest need olid küll piisavad, et mõjuda meestele, kuid mõeldud siiski naistele. 0,3666 punkti.

Popsport

Päris karupükse loomulikult polnud. Aseainena soovitati hüper-super-mega-mikro-termo kiust retuuse, mille rootslased meile peale Ericssoni, Volvo ja Marabou on läkitanud. Hind 329.-. Maunol pole nii palju raha. Pealegi, poleks see ikka päris! 0,2 punkti.

Tartu Kaubamaja

Ei leidunud seal midagi säärast. Küsimuse peale, kas keegi karupükse kunagi müüki pakkunud ka pole, hakkasid müüjad urisema: "Kui te miskit pakkuda tahate, siis pöörduge Tallinnasse, meie tegeleme ainult müügiga." Nõnda valesti saadi meist aru. Lõime käega, tulime tulema. 0 punkti.

"Teise käe pood"

Tegelikult külastasime isegi mitut, aga kõiki tulemusteta. Üks müüja teadis öelda, et tänapäeval karud enam pükse ei tee. Huvitav, kas nad kunagi on teinud? Jõudsime järeldusele, et äkki oleme liiga noored, et seda mäletada.

Käsitööpood Rüütli tänaval

Siin meid enam kui opakaid ei vaadatud – need, kes käppa pidi lõnga sees töötavad, näivad ikka teadvat, mis moodustised

karupüksid on. Ja seal mitte ainult ei teatud, vaid oli ka käega katsutav eksemplar olemas! Väga ilusad, 100% villased ja Eestis tehtud! Liiga hea, et olla tõsi! Rõõmust lakke karata polnud aga kahjuks jälle põhjust – pükste pikkus ülima venituse järel oleks olnud maksimaalselt 30 cm ja tarbijaks mõeldud siiski 2-aastased. Vasikavaimustus vaibus taas, aga vähemalt tulevaste väikeste Maunode pärast oli hea meel – neil on, mida jalga panna. 0,778 punkti.

Väljunud poest, jäime teineteisele tülpinult ja kurvalt otsa vaatama – kas siis tõesti meil Maunot aidata ei õnnestu? Järsku ilmusid meie peade kohale helendavad pirnikesed. "VANAEMA ÕIE!" röögatasime mõlemad täiest kõrist ja pistime Mauno vanavanemate poole punuma. Ületades kaugelt oma rekordeid sprindis, jõudsime õnnelikult päralt. Õie oli loomulikult nõus oma lapselapse külmetavate kintsude eest hoolt kandma ja karupüksid valmis kuduma. Ta naeris meie üle natuke, kui kuulis milliseid seiklusi me enne läbi olime teinud. Tulemus 3. Sellepärast, et memm lubas Maunole villased sokid ka teha.

Tihased laulavad väljas juba "kevade moodi" ja pakane on järgi andnud, aga vähemalt järgmise talve peale on hea mõelda – Mauno ei pea enam kunagi külmetama ja meie ei pea enam kunagi poemüüjaid rumalate soovidega piinama, sest teame, et tegelikult on ikkagi vanaemad need, kes igas hädas aitavad. Teie omad ka. Minge, küsige nende käest ise, kui ei usu!

Sentsatsioon - moodsad "karupüksid" suveperioodiks!

Paarike siin, paarike seal...

...paarike iga nurga peal. Vahetundide ajal aatriumis istudes võib nii mõnigi õpilane silma paista oma julgete tunneteavaldamisega. Kadri Mehevits uuris, kuidas treffneristid sellesse suhtuvad.

Igal aastal, kui kooli tuleb juurde uusi neiusid, hakkavad nende ümber tiirlema üheteistkümnenenda- kaheteistkümnenenda klassi noormehed, lootuses leida endale "oma tüdruk". Teistel on aga juba paarid välja kujunenud. Tore, kui noored inimesed on armunud, kuid nagu alati, kaasneb positiivsega ka negatiivset.

Kas peab nii avalikult?

Kujutlegem ette olukorda, kus õpilane istub pingil ja tema kõrvale tuleb mingi paarike, kes hakkab kallistama ja musitama. Kas see ei häiri? Mulle käib küll pisut närvidele, kui kogu aeg mingit musuhäält kostub. See tekitab imeliku tunde. Ja miks pean mina olema see, kes ära läheb? Kas ei võiks noored ennast natukenegi tagasi hoida ja teineteisele oma tundeid näidata kusagil intiimsemas kohas? Nagu üks mu klassiõde ütles, "jätab see kohati mulje, nagu üritataks demonstratiivselt esineda ja tähelepanu sellega tõmmata, näidata, et tal on *girl/boyfriend*".

"Näe, temal on..."

Teine situatsioon, mis mulle mõju avaldab, on see, kui räägin sõbrannaga, ja siis tuleb tema armsam ja "võtab" ta minult ära. Ma mõtlen selle all, et niipea, kui noored kokku saavad, ei pöörata enam oma jutukaaslasele tähelepanu, vaid joostakse kallima käte vahele ja polegi enam kedagi, kellega juttu ajada. See tekitab eemaletõrjutud tunde. Tekib ka väike kadedusmoment, sest kui sõbrannad omavahel on ja järsku tuleb kusagilt nurga tagant ühe tüdruku silmarõõm,

kellele tüdruk nüüd jäägitult andub, siis tahes tahtmata tundub, nagu sind poleks tema jaoks enam olemas ja tahaks ise olla see, kellele kogu tähelepanu koonduks. Samuti ollakse kade selle peale, et "näe, temal on ja minul ei ole".

Erose nooled tabavad kõrvalseisjaid

Üksindus on seisund, mida kardavad paljud noored, kuid sellist tunnet tekitavad just armunud (muidugi enesele teadmata), kes väga julgelt üksteist kaisutavad meie

aatriumis. Sest olgugi, et meie koolis on paljud noored teineteist leidnud, on ikkagi enamik õpilasi üksikud ja "vallalised". Ning kui see õnnetuke nüüd iga vahetund peab nägema, kuidas Eros oma nooltega tema kaasõpilasi on rünnanud, siis jõuab talle üha paremini kohale, et teda on armastusejugal unustanud. Eriti suurt piina valmistab paarikest nägemine neile, kes on äsja lahku läinud oma *ex*-ist ja kannatavad niigi südamevalu käes.

"Elab arrrmastuse vägi..."

Kuid kõigest mu eelnenust

kriitikast hoolimata leian, et need paarikesed on väga armsad. Silm kohe puhkab neid nähes ja ilus on vaadata, kui noored on armunud. Ühe koolikaaslase kommentaar sellel teemal: "Einoh kui nad just keelekat ei pane, siis las olla." Kahju ainult, et kõik pole veel oma printsi/printsessi kohanud, sest küllap siis ei tekitataks mingisugust probleemi (vähemalt õpilaste seas) avalikult suudlemisest ja kallistamisest meie koolis.

Meistrid, sellid ja õpipoisid

Religiooniõpetajast inimesevaatlaja Toomas Jürgenstein klassifitseerib kooli peal suudlevaid paarikesi.

Olen vahel võrrelnud koolis suudlevaid paare püsililledega: mõlemad muudavad kooli värvikamaks, kuid ainult mõned neist õitsevad. Kuna ma armastan toataimi ja lilli, on pilk sageli peatuma jäänud ka suudlejatel, seda enam, et õpetaja positsioon tagab süstemaatilise ülevaate kooli intensiivsematest suudlejatest. Eriti selgesti on mällu jäänud kolm erinevat alatasa suudlevat paari: olen nende poolt praktiseeritu ristinud meistri, selli ja õpipoisi suudluseks.

Esimest paari kohtasin, kui olin alles algaja õpetaja. Nad ei hakanud pikalt tseremoonitsema, vaid kui mina püha Augustinusega alustasin, võtsid nad asja ette: kiiresti, intensiivselt ja tundus, et maksimaalse naudinguga. Võibolla oma kogenematus tõttu tundusid need suudlejad mulle

enesekindlad ja pisut üleolevad. Hiljem suudlesid nad mu tundides korduvalt: tavaliselt tunni alguses, hoolimata teemast alati perfektselt, asjalikult ning kirge, mis tunnile keskendumist oleks seganud, tagasi tõrjudes. Tõelised oma ala profid ja nii ma nimetasingi nähtu meistrite suudluseks.

Teine paar kinnitas mu teooriat, et suudluste ilu peitub sageli just varjatuses. Õnneks pakkus Treffneri kool selleks piisavalt palju nurgataguseid: alatasa juhtusin neile koolimaja erinevates soppides peale. Tunnis asendas neil suudlust käepigistus, mis arenes olulisemate teemade ajal kallistuseks: näiteks, kui kõne all oli Abelerdi ja Heloise'i kurb lugu. Nemad on mulle meelde jäänud sellide suudluse praktiseerimisega.

Kolmas paar rabas eelkõige suudluste pikkusega. See algas

juba hinduismi juures ja kulges väikeste vahedega läbi kolme aasta *New Age*'ini välja. Kuigi selles suudluses oli alati värskust ja kohmetust, ujedust ja siirust, tundus see pisut õpipoisilikult naiivne. Nii ma seda ka nimetasin.

Hoolimata sellest, et ka hilisemal ajal olen Treffneris piisavalt originaalseid suudlejaid näinud, jagan need nüüd eelpool välja kujunenud tava järgi. See jaotus töötab päris hästi. On neid, kelle suudlus areneb õpipoisist meistri suunas, kuid olen kohanud ka ühte vastupidist näidet, meistrist tagasi õpipoisiks.

Ilmselt pole õpetajal vaja suudlevaid noori karta ega keelata, kuid ta võib püüda neid oma lõbuks mõtestada või jaotada. Kasvõi formaalsete tunnuste alusel.

Saabusin Adelaide'i 5. oktoobri (2002) õhtul, pärast 3,5 kuu pikkust viisataotlemist ja 20 tunni pikkust lennureisi. Immanueli Kolledzhis, kus ma õppima pidin hakkama, kestis siis parasjagu kahe nädalane koolivaheaeg, nii et mind ei saadetud kohe mitte tundi, vaid nädalaks ajaks ühte Austraalia perekonda. Tegelikult polnudki see niiväga Austraalia klassikaline perekond, kuna pereema oli tulnud Madagaskarilt. Ta rääkis inglise keelt prantsuse aksendiga, mis oli raskesti arusaadav isegi austraallastele, minust siis rääkimata. Alguses oli üldse üsna raske aru saada kohalikust inglise keelest, kuna austraallased räägivad teistsugust inglise keelt, kui seda tehakse Suurbritannias või USAs või õpetatakse Eesti koolides.

"Tere tulemast, Sander!"

Pärast nädalapikkust kohanemist ja Adelaide'i linna tundmaõppimist viidi mind Immanueli Kolledzhi *Boarding House*'i (ühiselamusse). "Tere tulemast, Sander!" - see oli esimene lause, mis ma seal kuulsin. Mis sellest, et väikse aksendiga, aga ikkagi eesti keeles! Selle tervituse väljaütlejaks oli soomlane, kes on *Boarding House*'i infolauas töötanud juba 5 aastat ja ta oli selle lause ekstra minu jaoks ära õppinud.

Edasipidine enam nii roosiline ei olnud. Ma polnud varem luterlikus koolis käinud ja selle kooli omapäraga kohanemine võttis natuke aega. Pärast paarinädalast harjutamist hakkasin juba mõistma, mida minult oodatakse: äratus kell 7:00 (v.a. 12. klass), hommikusöök 7:30. Tundide algus 8:30 koos pooletunnise klassijuhataja tunniga. Klassijuhataja tundi ei ole vaid kahel päeval nädalas, mil minnakse selle asemel ühiselt kooli kirikusse. 9:00 algavad "päris" tunnid. 10:45, pärast

Adelaide'i Immanueli Kolledzhi juurde kuulub ka kabel, mida õpilased külastavad ühiselt kaks korda nädalas.

Austraallase seiklused

Sydneys elava Hugo Treffneri sugulase toetusel avanes loodusklassi õpilasel **Sander Vaheril** võimalus veeta üks kooliaasta Austraalias. Sander pole kide mees ja jagab oma kangurumaa-muljeid teistega.

kahte esimest tundi on *Morning Tea*, siis antakse söögiks mingi väike saiake või midagi taolist. Kell 12:45, pärast neljandat tundi, on lõunasöök. 15:25 on kõik tunnid lõppenud ja siis on vaba aeg on kuni õhtusöögini kell 18:00. Enne ja ka pärast õhtusööki loetakse söögipalvet. Kohustuslik õppimise aeg on kella 19:00st 20:30ni. Edasine õppimine öörahuni on ilma järelevalveta. Magamamineku aeg on igal klassil erineval ajal.

12. klassi õpilastel, kelle hulka minagi nüüd kuulun, on aga kõik tunduvalt teistmoodi. Meie võime oma ajakasutust rohkem ise määrata ning peame ainult seda silmas pidama, et õigeks ajaks kooli ja õhtusöögile jõuame.

Põhiprobleem eksamitel: tõlkimine

Jõudsin käia tavalises koolis umbes 2 kuud ja siis algasid 11. klassi lõpueksamid. Proovisin neid kaasa teha, aga ega sellest midagi erilist head välja ei

tulnud. Mitte sellepärast, et teadmised polnud 11. klassile vastavad, vaid sellepärast, et reeglina koosnes umbes pool eksamist teksti lugemisel ja selle põhjal järelduste tegemisest, mis loomulikult eeldas soravat head inglise keele oskust. Suuremast osast eksamitest sain siiski läbi, aga mõnedest põrusin ka, kuna aeg sai enne otsa, kui ma oma tõlkimisega piisavalt kaugele oleksin jõudnud, et hinne üle "D" saada. Minu rõõmuks otsustasid õpetajad – võttes aluseks minu õppetöös osalemise aktiivsuse –, et ma olen õppeainetes piisavalt edasi jõudnud ning võin uut õppeaastat siiski 12. klassis alustada. Ees ootas 1,5 kuud suvepuhkust (talvepuhkust)! Selle ajal käisin mõned korrad oma koolis tööl, et taskuraha teenida. Teenitud raha võimaldab mul sügisel (Eestis kevad) osa võtta ka Austraalia tähtsamatest orienteerumisvõistlustest Perthis. Selle üle on mul eriti hea meel, sest tänu orienteerumisele olen leidnud siin palju uusi sõpru ja avastanud seda maad palju

rohkem, kui oleksin näinud vaid siin koolis käies.

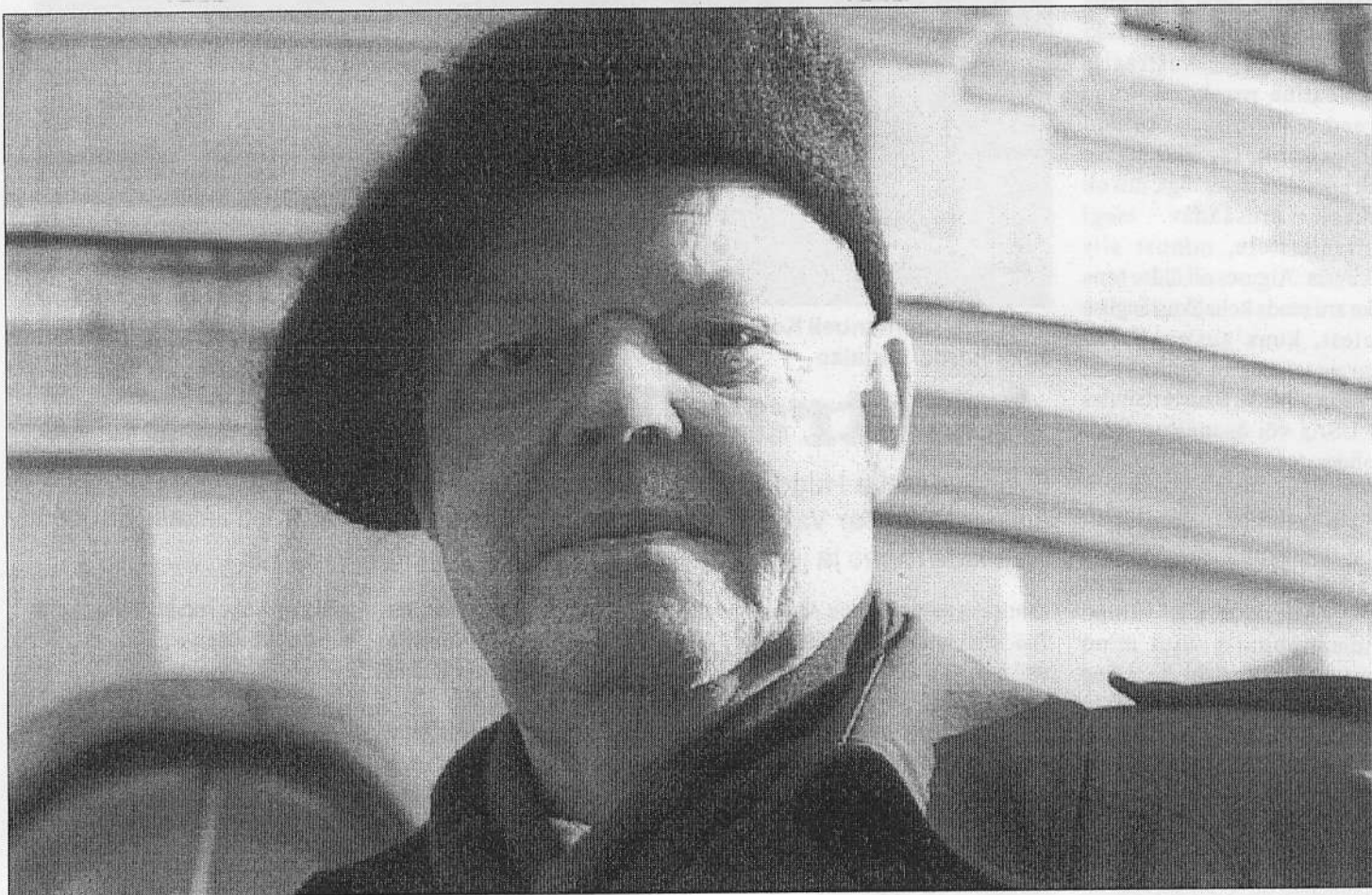
Kõik on teisiti

Austraalia haridussüsteem on üsna erinev Eesti omast. Olulisemad punktid sellest: kooli minnakse viieaastaselt; pole olemas klasse, vaid on majad, kuhu kuulub erinevatest vanuseastmetest õpilasi; pärast kümnendat klassi pole ühtegi kohustuslikku õppeainet - igaüks valib oma 5 lemmikõppeainet ja tegeleb nendega kuni 12. klassi lõpuni, kui selles aines pole l ä b i k u k k u m i s i .

Mõned tippphetked minu siinoleku ajal: +44°C kuumuse kannatamine, delfiinide, haide, kangurude, emude, pingviinide ja muude eriliste loomade kohtamine vabas looduses, surfilauaga sõitmas käimine (paar sekundit seisin laual püsti ka!), klassikalise Austraalia tolmutoormi nägemine, kanguru liha söömine jne. Loodan, et see loetelu pikeneb järgmise 4,5 kuu jooksul veelgi!

Märt Kask - mees

Märt Kase teravat huumorisoont on tunda saanud juba õige mitu põlvkonda treffneriste. Miilang uuris, mis nende irooniliste pilgete taga tegelikult peidus on.

Märt Kask on elav tõestus sellest, et karmi kesta sees...

Mart Zirnask

“Ma olen pidanud mitmesuguseid ameteid, aga õpetajatöö on siiski kõige huvitavam. Kunagi ei hakka siin igav.”

Sedasi ütleb HTG üks legendaarsemaid figuure, 1968. aastast koolis töötanud füüsik Märk Kask. Tõepoolest – omal ajal on ta mänginud sümfooniaorkestris klarnetit. Teinud Tartu Ülikooli juures teaduslikku tööd. Töötanud aparaaditehases insener-konstruktorina. Koostanud koos Madis Reemanniga (*HTG teine füüsikaõpetaja - toim.*)

füüsikaülesannete kogu, mis on Eesti haridusasutustes laialt kasutusel. Tõeline vana kooli mees selle sõna parimas tähenduses.

“Ma olen, jah, külmutusaparaatide spetsialist. Jaa. Oi, seal tehases oli hull! Istud seal kaheksast kella neljani. Ja kas sul on siis parajasti midagi teha või mitte – uni tuleb peale.”

“Ja ülikooli juures olin jah f ü ü s i k a k a t e e d r i s nooremteadustöötaja. Aga no ma nii lennult ei saanud – ju ei ole küllalt terav mõistus. Aga niimoodi vintselt edasi pressida – kuigi võimalusi oleks isegi olnud – ah, ei tõmmanud.”

Ametid ametiteks, kuid Märk Kase vaieldamatuks firmamärgiks on siiski kujunenud tema otsekoheus ja sageli ülimalt irooniline huumorisoont. Hingelisemad õpilased kardavad Kasket kui tuld – paar tüdrukut olevat tema märkuste peale koguni nutma hakanud. Ometi kisub kogu klassi suu muigele, kui Kask tahvli ette kutsutud neiule hinnet pannes muheledes ütleb: “Hää küll – ilus tüdruk kah. Paneme nelja.”

“On, jah, olnud üksikuid juhuseid, kus ma olen hiljem aru saanud, et läksin üle piiri. Aga

üldiselt – ma torkan küll, aga pigem siiski heatahtlikult.”

Humanitaarklasside õpilased on tema märkusi stiilis “te minge kirjutage oma luuletusi!” sageli isiklikult võtnud. Ometi väidab Kask, et tegelikult pole tal nende vastu midagi: “Teate, humanitaarid on inimlikumad ja tunduvalt soojemad kui reaalklasside õpilased. Ega mina ei arva, et nad peavad kõik selle füüsika-jura, mida mina räägin, endale pähe lööma. Tuleb lihtsalt omandada mingi ettekujutus sellest loogilisemast maailmast kah.”

Kõige krooniks on ka Märk Kask ise luuletusi kirjutanud!

nagu orkester

“Jaa. Ega ma päris kuivik kah ei ole.”

Nooremas eas jõudis Kask hiljem kuldmedaliga lõpetatud keskkooli kõrvalt käia ka muusikakeskkoolis klarnetit õppimas, olles varem tegelenud ka klaverimänguga. “Ma oleks võib-olla tahtnud dirigendiks saada, aga seal peab ütlema, et annet jäi väheseks. Ja noh – tavaline klarnetist istub seal teatri orkestriaugus, igal õhtul mängib ühte-kahte-kolme sama lugu – igavaks muutub. Nii et see kah ei tõmmanud.”

“Aga muidu puhkpill on selline küllalt huvitav pill. Jaa. Aga kooli orkestris lihtsalt pasunat tõrtsutada – mingit bassi või alti – seda ma ei tahtnud ja trompeti jaoks ei olnud mul sobivat survet.” Nii valiski Märt Kask klarneti.

Praegu Kask enam pilli ei mängi. Aga laulab küll. “Nojah. Jaa! Aga ega ma kunstlaulja ei ole – ma laulan lorilaule.”

Spordiga Märt Kask ei tegele. “Kohe ei taha. Ma olen küll tennist ja võrkpalli pisut mänginud. Jaa. Aga korvpalli ma eriti ei taha – jooksevad ja trügivad seal, ma ei saa aru, kuna see viga tehakse ja nii edasi. Ja eriti veel see võru (*mõeldud on rõngast - toim.*) küljes rippumine – see käib mulle nii vastu! No misasja ta ripub seal – pangu pall ülevalt sisse ära ja. Mis ta poosetab!”

“Aga kui ma Tapa koolis töötasin, oli seal krossimootorratas. Kolmesaja viiekümnene. Ja seal siis poistega käisime küngastel sellega sõitmas.”

Tänu krossisõidukogemusele

pääses Märt Kask hiljem oma mootorrattal sõites ka ühest avariist.

Autot pole Kask endale kunagi tahtnud. “Ma vaatan, kui palju muret sellega on – hoia teda seal akna all ja. Varastavad sul rattad alt ja kojamehed eest ära ja lõpuks ajavad kogu auto ära. Ei taha.”

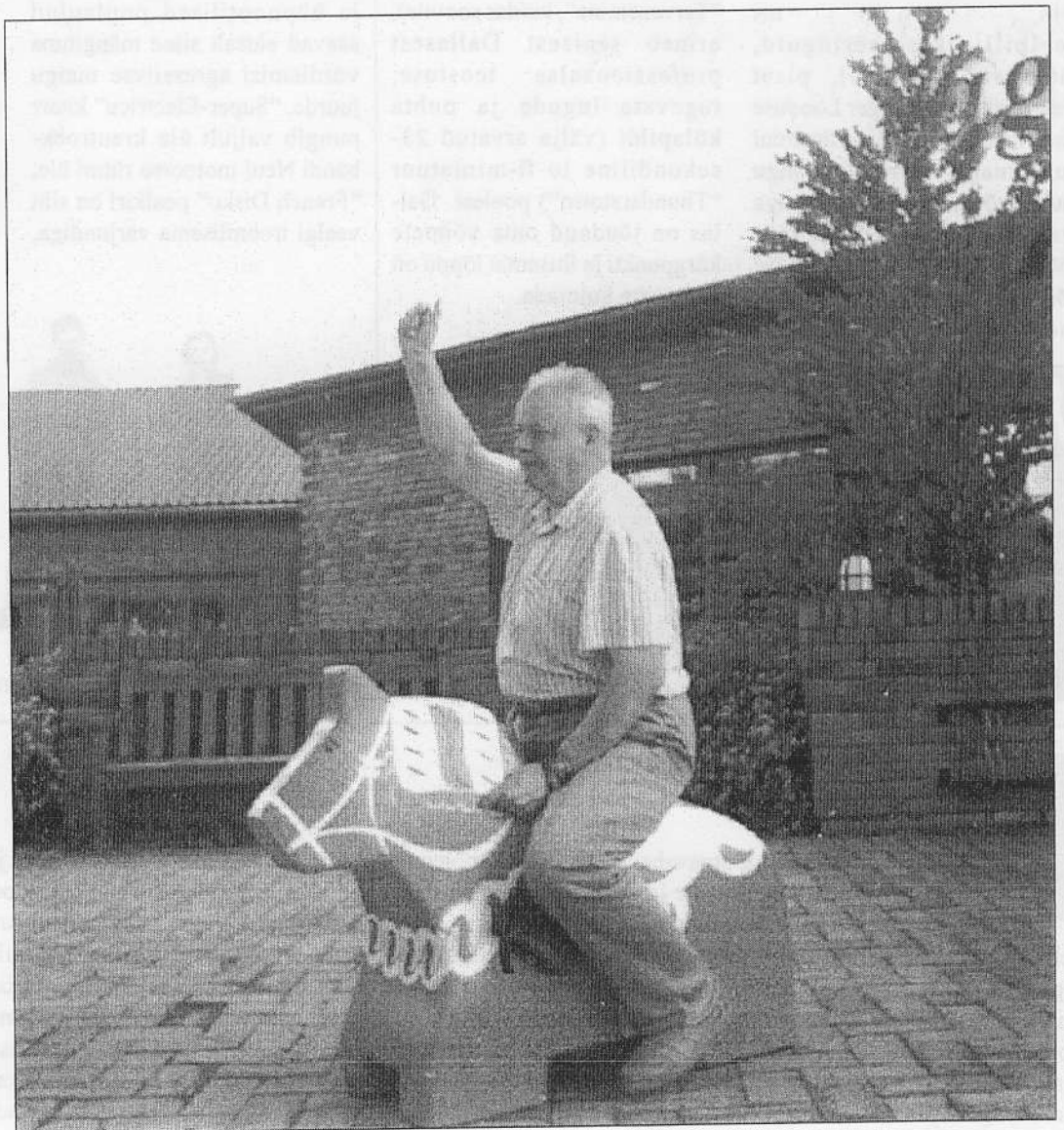
Märt Kask on olnud ka arvutiõpetaja. “Jaa. Aga see internet käib mulle küll närvide

peale. See on nii, et surfad ja surfad ja surfad ja lõpuks lähed lolliks ära. Ma saan aru, kui on eesmärk, et tahad infot leida. Aga niisama – sellest ma ei saa aru.”

Kase sõnul oli elu vanasti, kui arvutid veel nii kaugele arenenud ei olnud, tunduvalt looduslähedasem. “Noh, minu arvates on näiteks primitiivne füüsikakatse palju parem kui selle nähtuse modelleerimine arvutile. Kui sa ikka ise nutrit keerad ja lihtsa ampermeetriga midagi mõõdad, siis see on teine asi, kui et vajutad arvutil klahvi

ja tulemus tuleb.”

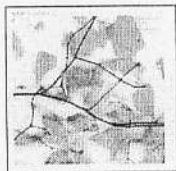
“Kõike, mis ma olen teinud, olen ma teinud huvist, mitte soovist teiste ees silma paista või raha pärast. Noh, eks kohustusi ole ka paratamatult – põrandat tuleb pühkida ja kodu puid tuua ja. Ma ei saa küll öelda, et oleksin kõike seda õppimist suurest vaimustusest teinud – lihtsalt tegin ära ja valmis. Aga enamiku asjade vastu tundsin ikka huvi.”

...võib sageli peidus olla äärmiselt lõbus ja tore inimene.

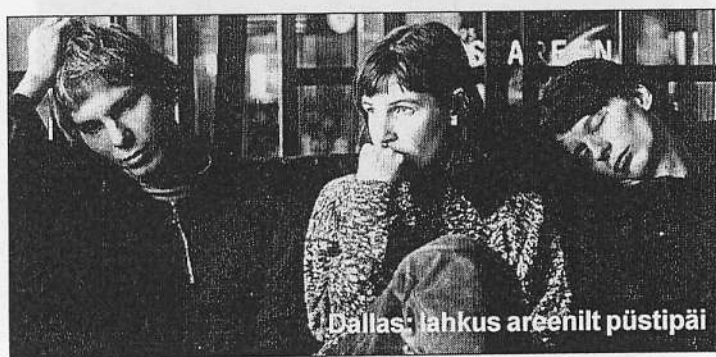
FOTOD MÄRT KASE ERAKOGUST

Miilangu juhtiv (ja tegelikult ka ainus) muusikakriitik **Erki Hõbe** lõikas hiljuti juuksed lühemaks. Nüüd võivad kõik imetleda tema kõrvu, mis on läbi kuulanud aukartustäratavalt suure portsu muusikat (ilma naljata!). Viimasel ajal on Erkile ette jäänud näiteks järgnevad plaadid:

DALLAS Delay Lama

Eesti parima indie-grupi tõenäoline laialimine on kahtlemata fännidele halb uudis. Kuid nendele fännidele on Dallasel pakkuda ka lohutust käesoleva plaadi näol, kus omakorda on uudised vaid head. Dallas oma tuntud headuses on kaotanud enamiku kehtivusest: siin on nii keelpilliorkestreeringuid, tütarlaste koorilaul, pisut elektrorütme ja Holger Looduse kitarrimäng kõlab siin julgemini kui kunagi varem. Üks lugu muide kõlab küll peaaegu nagu Dallas-nii-nagu-ta-meid-rõõmustanud-on, aga väikese nõksuga. Ma räägin üheksandast loost, mis on eestikeelne!

Dallas: laikus arseenilt püstipäi

“Kirjade kuningas” tabab kaks kärbest ühe hoobiga: esiteks jõuab lauljatar Kristi Kindel vokaalselt Stereolabi (kellega Dallast palju võrreldud on) Laetitia Sadier’le lähemale kui eales, kuid see isamaaarmastus läbi tema kummastavamate külgede tabamise hakkab siit kõige enam kõrvu. Kevadet oodates ja külma talve trotsides on see lugu ideaalne antidepressant. Plaat, mis algab orkestraalse funk-popiga “Seems Like Sun” ja lõpeb nimiloo hüpnootilise analoogpopiga (või minimalistliku boonusräajaga “Tervenemine”, kuidas soovite), erineb senisest Dallasest professionaalse teostuse, tugevate lugude ja puhta kõlapildi (välja arvatud 23-sekundiline lo-fi-miniatuur “Thunderstorm”) poolest. Dallas on jõudnud oma võimete kõrgpunkti ja ilusamat lõppu on raske ette kujutada.

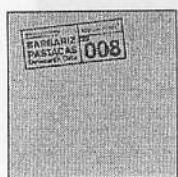
STEREOLAB ABC Music: The Radio 1 Sessions

BBC sessioonide kogumik, mille daatumite piirid on 1991. juuli ja 2001. august, tõestab, et üks kõigi aegade mõjuvõimsamaid ja avangardsemaid indie-bände on kõigele lisaks ka superhea live-sound’iga grupeering. Muidu üsna ilusad, õrnad, sensuaalsed ja hüpnootilised poplaulud saavad elusalt sisse mängituna võrdlemisi agressiivse maigu juurde. “Super-Electricu” kitarr pungib valjult üle krautrock-bändi Neu! motoorse rütmi üle, “French Disko” pealkiri on siin veelgi iroonilisema varjundiga,

“Cybele’s Reverie” ilu kõlab keelpilliseadeteta tõe- ja omapäraselt ning kümneminutiliseks veninud “Metronomic Underground” hullab oma metronoomse funki’ga palju rohkem nagu Can (teine krautrocki jõuk). Uuemad sessid annavad mõista, et kontsertettekannetel kõlab Lab äravahetamiseni sarnaselt meie oma indie-uhkustega nagu Dallas ja Dreamphish (polnud sugugi pahasti öeldud). Seda topeltplaati kuulates tekib tunne, et ehedus, vabadus ja omapära, mis elusalt ettekantavat muusikat iseloomustab, on tähtsam, kui võitlus nooruse püsimise eest, mille eest avangardistid tihti heitlevad. Loota võib, et hoolimata taustvokalist ja kitarrist Mary Hanseni hiljutisest traagilisest hukkumisest on ehk edaspidigi võimalik selles eheduses end unustada.

Stereolab: alati ja täielik avangard

PASTACAS/BARBARIZ Dehemardik Datis

Kahe kunstniku omavaheline duell, kus mõlemal on õigus kuuele loole ja sarnastele võimalustele (elektroonilised riistad pluss mõned pärispillid, eelkõige mõlemal kitarr (lugege plaadi pealkirja tagurpidi!)) helikunsti tegemise vallas. Kuna aga nende lähenemised erinevad üksteisest, on võimatu öelda, kes kellest parem on. Realistlikult võttes neid konkurentide tegelikult ei huvitagi, tähtsam on ikka helipiltide maalimine, mis on igakülgsest õigustatud suhtumine. Pastacat tunneme kõik ja ta surub siingi edasi oma patenteeritud popmudeli piire, mis on abstraktsete murdrütmide, virvendavate tekstuuride, moondatud vokaali ja kitarrilõhksude liitmistehe. Barbariz aga jääb

kusagile minimalistliku indie-rock’i ja psühhedeelse ämbiendi vahele, olles tugevalt mõjutatud Robin Hoodi romantikast ja arvutimängude muusikast, kõlades oma mängulisuses ja positiivsuses kontrastselt Pastaca melanhoolse ja unistava stiiliga võrreldes. Samas tunduvad nii P. kui ka B. olevat lapselikud täiskasvanud, kel aru peas rohkem, kui nõuda oleks mõistlik, aga kes ometi on imekombel jäänud terveks täiskasvamisega nii tihti kaasnevatest nakkushaigustest nagu külmus, kalkus ja küünilisus. Nende muusikas, kus nad oma instrumente küll mängulise abstraktsusega käsitsevad, olles samal ajal teadlikud oma tegudest, tuleb see hästi välja.

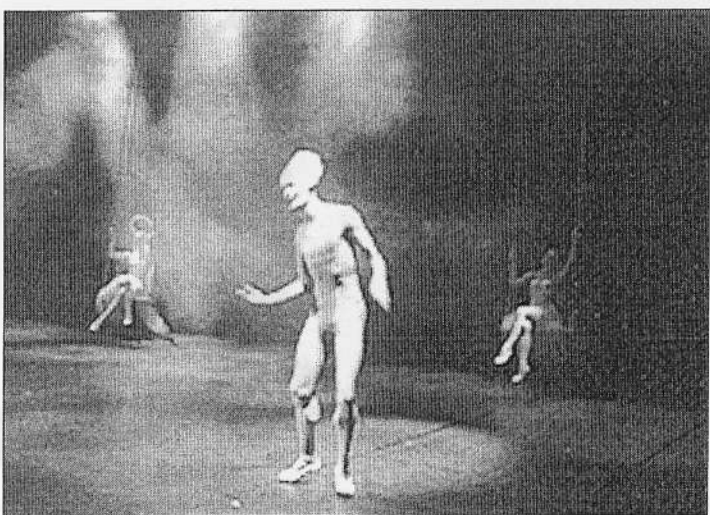
Igavene elu sealpool surma

Vanemuine ei oma Eesti teatrite hulgas just üleliia kõrget reputatsiooni. Ometi nägi **Tuuli Raudla** seal suurepärase tantsuetendust "Armastuse tango".

Ikka otsime uksi, mis viiksid kuhugi teise elumõõtmesse, tuletaksid pisiasjadesse uppuvas elus meelde igavikku. Sissepääs maailma, kus eksisteerivad Armastus, Ilu, Kirg, Elu ja Surm, võib peituda kus iganes – olla märkamatuks vaid samm kaugusel. Siinsamas Tartu tinase taeva all on neid uksi tuhandeid ja üks neist on kindlalt avatud igatühele, kelle meeled tajuvad muusikat, tantsu ja visuaalseid pilte.

"Armastuse tango ehk aegade lõpus" haarab esimesest hetkest magusalt surmahõngulise meeleoluga. Surm ei ole siin aga sugugi inimelu lõpp, vaid tõesti aegade lõpp – hetk, mil kõik sündmused on möödas, jättes alles vaid armastuse. Etendus algab momendist enne loo lõppu, kerides lahti kogu sündmusteahela, mis on selle hetke sünnitanud. Sinna mahub kahe inimelu jagu kirgi, valu, pöörasust, meeleheidet, kahtlusi ja kahetsust.

Kõigepealt sünnib armastus, mis on valge ja puhas, täis mängu ning lootust. Nagu ikka, ei jää armastus aga maailmast puutumata. Lavale tulvab kirevas riietuses neide ja noormehi, kes moodustavad läbi terve etenduse paralleeli Florentino ja Fermina armastuse loole. Faunliku seltskonnana tõmbavad nad armastajaid oma tumedate ja meelikõitvate kirgede valda. Alustades väljakutsuvast bravuuritsemisest, jõuab meeleetu seltskond elumeeste ja prostituutide maailma, sealt edasi sürreaalsele ohjeldamatuse karnevalile ning lõpuks surma ahvatlevasse rüppe. Fermina ja Florentino teed lähevad lahku pea kogu eluks. Ometi ei ole lahkumine lõplik – teispool elu

PILDID VANEMUISE KODULEHEKÕLJELT
"Armastuse tango" - kahe inimelu jagu kirgi, valu, meeleheidet ja kahetsust.

ARMASTUSE TANGO

Tantsuetendus A. Piazzolla muusikale

Lavastaja: Mai Murdmaa
Kunstnik: Kristine Pasternak (Läti Rahvusooper)

"Karneval armastusest, elust ja surmast. Sürrrealistlikus vormis kujutelm igavesest armastusest. Kaks inimest, kes nooruses oma armastusest loobusid, leiavad selle aastaid hiljem uuesti." (Vanemuise koduleheküljel)

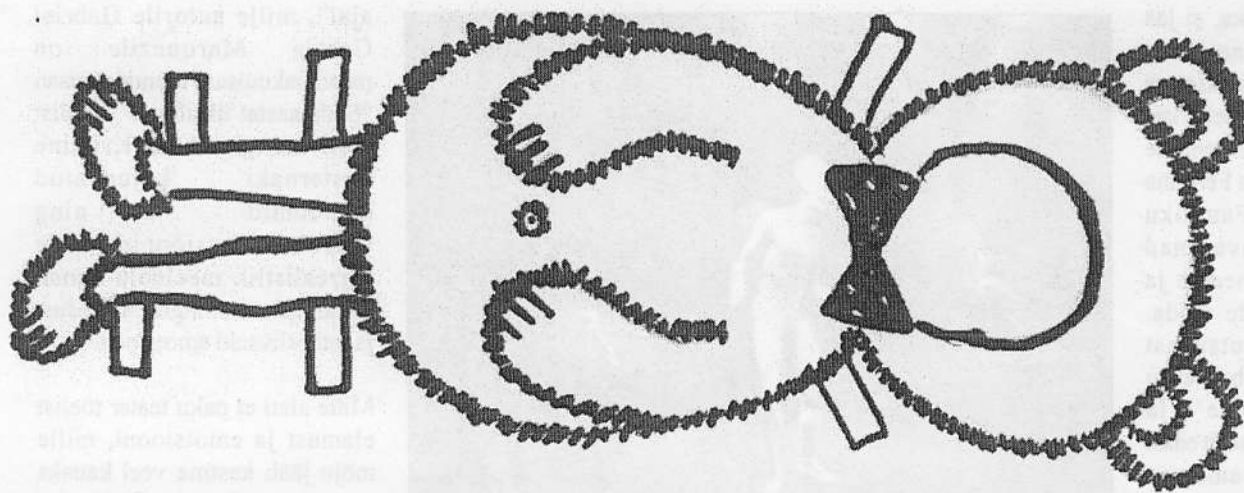
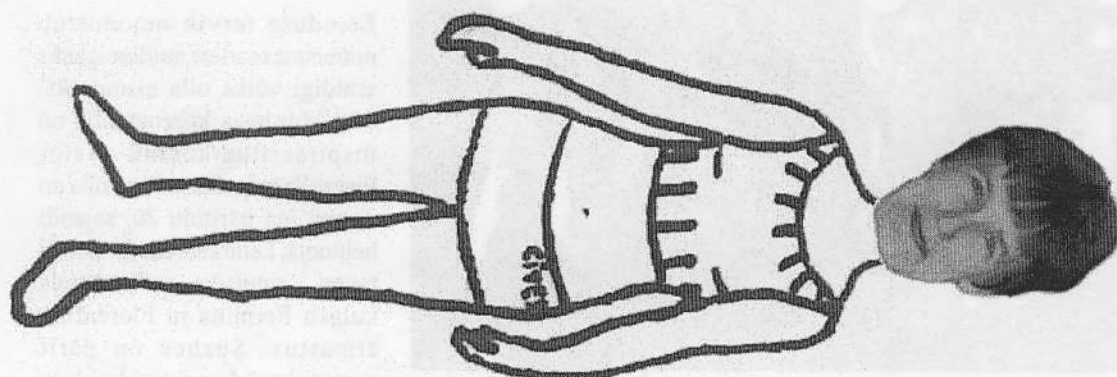
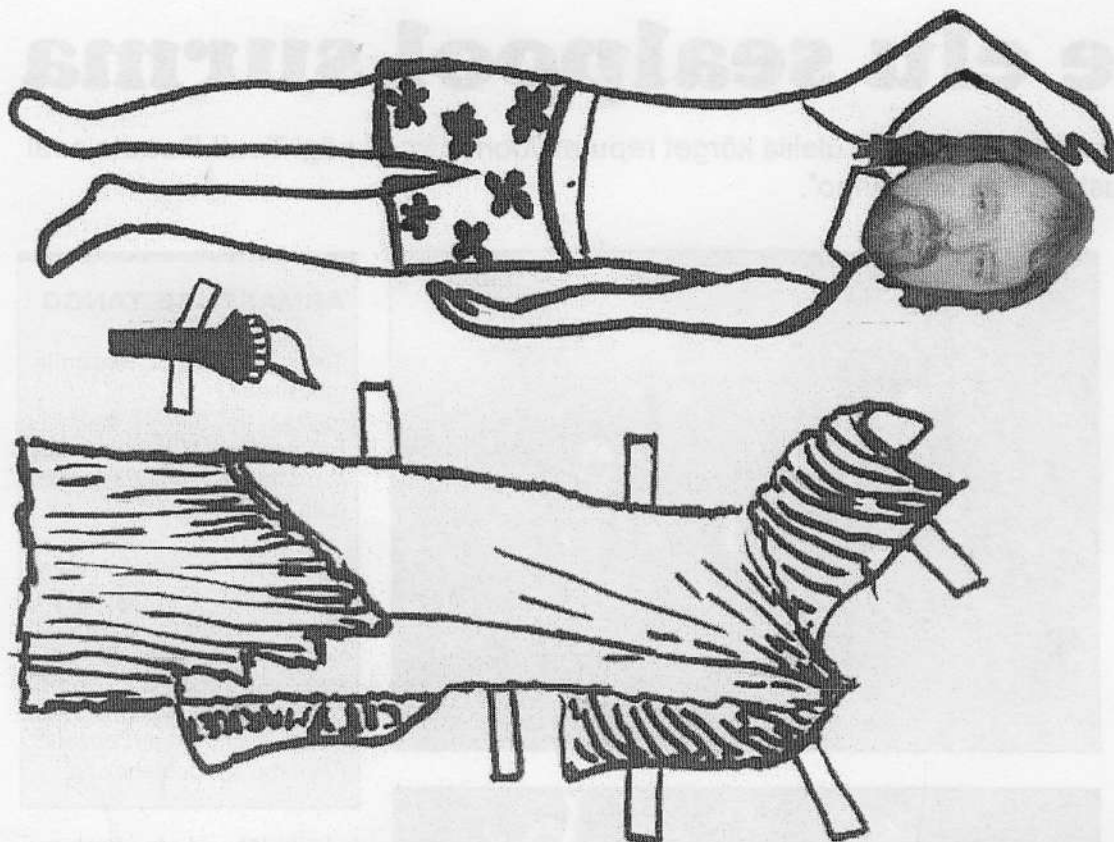
ja kõiki lõbusid ning kannatusi viib armastus nad taas kokku.

Etenduse tervik moodustub mitmetest osadest, millest igaüks eraldi võiks olla elamuseks. Mai Murdmaa koreograafia on inspireeritud/kantud Astor Piazzolla muusikast. Piazzolla on Argentiina päritolu 20. sajandi helilooja, kelle suureks kireks oli tango – muusika, mille rütmis kulgeb Fermina ja Florentino armastus. Süzhee on pärit romaanist "Armastus koolera ajal", mille autorile Gabriel Garcia Marquezile on maailmakuulsuse toonud romaan "Sada aastat üksildust". Olulist rolli mängivad ka Kristine Pasternaki kujundatud kostüümid ning videoinstallatsioonid, mille sürrrealistlik meeleolu annab etendusele mõningast kõhedust ja intensiivseid emotsioone.

Mitte alati ei paku teater tõelist elamust ja emotsiooni, mille mõju jääb kestma veel kauaks pärast etenduse enda lõppu. "Armastuse tango" on üks neid meie koduteatri saavutusi, millest lihtsalt ei tohi ilma jääda.

Issanda loomaaed

Seekordses Miilangus astuvad pabermuk kudena üles religiooniõpetajast filosoof Toomas Jürgenstein ja bioloog Saima Kaarna.

Peatoimetaja: Triin Visnapuu

Toimetused: Kirke Kook, Tanel Palusoo, Mari Kalkun, Tuuli Raudla, Kerli Kabur, Ivo Kund, Mihkel Järveoja, Kaisa Holsting, Erki Hõbe, Kadri Meheviits, Triin Paavel, Piibe Kolka, Reimo Rehkli, Mart Zirnask, Ulla Kattai

Foto: Ulla Kattai

Küljendus: Mart Zirnask

Juhendaja: Age Salo

miilang

AASTAST 1925